



Numerul 40.

Oradea-mare 2 15 octombre 1905.

Anul XLI.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Din carnetul unui pesimist.

— Croquis simbolic și care este scris în secl. XX. —

II.

Invidia.

Urieșul brilliant al cerului: soarele, își vărsă razele colorate, pe pământul cuprins de negură — sfășia giulgiul lung al umbrei, ce se întindea nesfârșit pe lume. Lumea se făcuse aceeaș veche: strălucindă, scuturată din somn și negru.

Se ridică din pat Scyton. Scyton, cobzarul vestit al Romei...

Eșise în haina-i de noapte pe tereța casei, și căzuse în genunchi:

— O, soare! Binecuvântate sunt razele tale. Căminul teu încălzește lumea noastră; fără tine ghiață și moarte ar strivi dalba viață...

Spazmotic își ațintise ochii în soare. Pare-că încremenise de frumuseța lui ferbinte. Își ridică brațele spre urieșul brilliant al cerului, și în lacrimi conținea:

— Reversă tot-de-auna căldura ta pe oarba noastră lume, tu ochiu al lui Joe. Reversă belșug în raze, pe pământul istovit de umbră... Soare, o, soare!

Scyton plângea.

Plângea cu lacrimi dulci, căci lacrimile plânsului seu fure ale bucuriei. Se bucură de farmecul, cel-resuflă soarele — farmec divin și care umplea inima lui goală — de sfinte poște.

— O, să pot să me apropiu de tine, de tine, curățime cerească, soare, mi-aș spală sângele de putrăgaie. Mi s'ar potoli setea buzelor și în cap ar adormi pasărea gândului! O, să pot să me ridic către tine, ființă minunată, mi s'ar îngropă în piept pe vecie mirosul pământului. M'aș scutura de umbră, și aș fi numai suflet alb, ca tine!

Adormise Scyton. Căzuse pe podeaua de piatră a teraței și pe piatra tare fu învins de Morfeu.

Vijiau în jurul casei platanii:

— Iată, stăpânul nostru adormise adumbrat de soare! Iubește, căci numai unul, care iubește este atât de pătimos. — Iubește, căci nu-și cunoaște viața, care nu i-s'a plâzmuț pentru iubire.

O broască, care ocăcăia între trestii: zise îndignată.

— Stăpânul nostru este nebun. El iubește ființa cea mai ticăloasă, iubește *soarele*, care este fățarnic. De ce nu me iubește pe mine, care sunt mult mai credincioasă? Eu l-aș iubi cu patos!

Un motan, care ascultă cu urechi agere în iarbă, cuteză să o contrazică:

— Broasco, tu ești nebună. Poștești să te iubească stăpânul Scyton pe tine, ființă, care trăești în umbră și în tină. Soarele — țința iubirei omenești — este cel mai curat și cel mai măreț. El nu este silit să se apropie de pământ; tu ai muri ca o dihanie spurcată, dacă te-ar — scoate cineva din tină și apă, și te-ar ridică în văzduh. În văzduhul limpede ai muri de sete și de foame, căci zarea și parfumul văzduhului nu potolește nici foamea, nici setea! Broasco, datorita ta este să ocăcăești și să nu te agați de soare!

Broasca tăcu înrușinată.

Platanii rideau scuturându-și ramurile.

Vrabiile, ce pândiau pe acoperiș, ciripiau ironic, repetând cuvintele motanului:

— Broasco, datorința ta este să ocăcăești și să nu te agați de soare. Piha!

Când se trezise Scyton din somnu-și adânc, fuse noapte târzie.

Lumea întregă adormise.

Numai-broaștele cântau în heleșteu, și platanii își povestiau bazmele...

Își șterse ochii înrouați de lacrimi, și-și ridică palida față în lună.

Luna albă surise spre el, și pare-că i-ar fi zis:
 — Apropie-te de mine, frumosule tinăr, cu ochii
 căprii și cu păr bălai. Lipește buzele tale roșii de
 alba mea frunte. Topește jalea ta în zarea mea curată...
 Da. Luna vorbise.

Scyton îi auzi glasul, glas, care fuse atât de
 duios ca cântecul de leagăn al unei mume văduve.

Luna vorbise:

— Vino la mine, vino la mine frumosule tinăr
 cu ochi căprii și cu păr bălai. Sărută fruntea mea de
 marmură rece cu gura-ți pe care fierbe-ți sufletul...
 O, vino și mângăie jalea ființei vitrege — vino, fru-
 mosule tinăr!

Fure atât de dulci cuvintele lunei, ca sunetul au-
 rului pentru urechea unui sgârcit.

În ele se sbuciumă jalea unei ființe părăsite,
 fure cuvintele pătimase ale unei vergine, setoasă de
 sărutul bărbătesc.

Ochii lui Scyton se făcură rotunzi de mirare.
 Flăcări vinete ardeau în ei, și toată flacăra fuse plină
 de poftă.

Pieptul i-se umplu de dor. Dorul i-se mută în
 inima pustie și i-o umplu, ca o rugăciune frumoasă
 biserica de credincioși.

Și-și întinse brațele Scyton:

— Vino, vino, ființă frumoasă și încălzește ghița
 inimei mele. — Vino și aprinde lumina sfintei iubiri
 în neagra biserică a sufletului. Vino, și me du cu tine,
 în locașu-ți senin și lipsit de umbră. Vino!

Cuvintele poetului fure plângătoare. Vibrau ca
 picurii de ploaie, ce cad pe o tobă... Pătrunseră în
 inima lunei...

— Și căzuse de pe cer luna...

Evlavios ingenunchiă Scyton, căci înaintea lui
 stătă ființa cea mai strălucită. — Fuse femeie, dar îi
 lipsiă calitatea esențială de femeie: nu fuse sfioasă.

O, cât de frumoasă fuse femeea!

Fuse îmbrăcată în zare de aur; pe șold îi atâr-
 nau ciururi de raze de soare... Și pieptul îi fuse gol.
 Pieptul îi fuse mai alb și mai inmaculat ca zăpada
 munților. Și fuse mai fraged, ca ruga vinovată a unui
 rouée. Și părul ei ca aurul luminos fu.

Și păși ființa naintea poetului:

— M'ai poftit, sunt aice! Eu sunt fata luminei,
 eu sunt luna. Eu sunt inamica soarelui, eu sunt luna.
 Eu picur argint pe ramuri în noapte. Eu îmi cernesc
 fața, când văz vre-o păreche tinără în... dumbrăvi.
 Sunt orfana lumii. N'am logodnic, numai păzitori am.
 Mii de stele, cătanele soarelui, me păzesc și în som-
 nul meu de ziuă me petrec zorile. Zorile sunt găzii
 soarelui. Ele sunt vinete femei, dar sub trupul fe-
 meesc zac asprii dușmani... Pe nimenea nu am. —
 Sunt orfană ca lyra ta. — Nimenea nu me iubește, ca
 pe tine... Iubiții mei sunt acei nefericiți, cari poartă
 săgeata copilului dumnezeesc în inimă... O, m'ai re-
 chemat la viață. Me intrupai, ca să-ți plac. Apleacă
 capul teu cu creerii aprinși de gânduri pe sinul meu
 ferbinte. Focul teu se va stinge în focul inimei mele.
 — Soarbe căldura sinului meu fraged; pătimaș soarbe
 vergina căldură a pieptului meu!

... Și bocia ființa, luna intrupată în femeie.

Și poetul se ridică de pe țernă. Coprinse în
 brațele lui tari, ființa gingașă. — își lipi buzele de
 fruntea femeii și își sărută sufletul pe ea...

Atât de sfântă fuse clipa asta, în cât văzduhul
 începă să tremure; și platanii se aplecau să vadă mai
 bine... Întreaga fire părea o rugăciune, care preamă-
 rește iubirea pământescă legată cu a cerului iubire.

— Cântă imne pare-că pacea...

Și îmbrățișați stat-au poet și lună intrupată în
 femeie...

Dar scurtă se făcă îmbrățișarea, căci aspre mâni
 îi scuturară din letargie.

Tresăriră.

Naintea lor stăteau trei bărbați selbateci, cu pa-
 loșe pe spate și cu spăzi în mâni. — Bărbații fure
 vineți, ca oglinda heleșteului, și numai ochii lor fure
 roșii. Păreau femeii mai bine decât bărbați.

Femeea începă să tremure:

— Păzitorii soarelui, „zorile“ sunt aice, și me
 vor omori... O, de ce am ramas atât timp în brațele
 tale! De ce nu me ridicai la cer...

— Iertare, iertare!

Și firea întreagă, ca un ecou strigă:

— Iertare! iertare!

Dar nu fuse iertare. — Unul dintre bărbați își
 ridică paloșul:

— Pedepsa soarelui, pentru-că te-ai dragostit
 cu un nemernic pământesc! — Și lovi din paloș în
 capul femeii.

Capul femeii căzuse în prav...

Scyton de frică își ridică ochii la cer. — Și pută
 observă, că din luna întreagă mai nainte, lipsise o
 bucată...

Al doilea bărbat își ridică paloșul:

— Pedepsa soarelui, pentru necredința cu care
 te porți față de el!

Și lovi din paloș în trupul femeii. Și trupul a-
 celeia se despică în două.

Pe cer se revărsă roșu: sângele lunei ucise de
 „zori“...

Și se lumine de-odată cerul.

Stelele căzură în heleșteu, ce visă departe spre
 apus...

Platanii își scuturau argintul de pe ramuri și
 frunze. — Se treziră paserile...

Imn puternic salută pe falnicul domnitor, care
 se trezise din somn... Soarele apără...

— Me rog, domnule Isac, trezește-te... trezește-te.

Cine-va me scutură aprig.

— Ce vrei?...

Ianoș, servitorul redacției, își lovise palmile de-
 olaltă:

— Zece ore, și dvoastră durmiți încă. Sculați-ve
 repede, până nu vine redactorul...

Me gândisei la somnul frumos:

— Mergi în umbra iadului... Dă-mi pace!

Și dormisei mai departe...

Eventual și acuma dorm încă.

Emil Isac.



În momente de singurătate.

*E noapte tristă, neagră, cumu-s nopțile de iarnă,
Când luna nu s'arată, când stele nu-s pe cer.
Ce trist me simt, iubito, amaru mi-se-aștearnă
Pe suflet, iar curagiul, speranțele îmi pier.*

*Sunt singur. Imprejuru-mi e liniște, tăcere.
Un câne doar mai urlă a jale și-a pustiu
Si crivețul, nebunul, se vaetă 'n durere.
Sunt singur, moartă-i firea, nimica nu e viu.*

*Sunt singur, dară gândul știi, dragă unde zboară?
Colo unde-i viața-mi, simțirea mea întreagă.
La tine, tot la tine, de grații o comoară,
La dragostea-ne sfântă, pe veci care ne leagă.*

*Te văd, te simt aproape. Ce dulce fi-e glasul,
Cu ochii tei scânteie, me farmecă privirea.
Me uit ca la Madona. Ce scurt îmi pare ceasul,
Atunci când împreună vorbiam noi fericirea.*

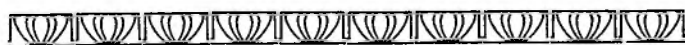
*Când tu, reutăcioaso, ședeai ca supărată,
Ziceai că eu sunt rece, vreai pricină de ceartă.
Atuncea doue gure s'apropie de-odată,
Doue piepturi se 'mpreună și reul tot se iartă.*

*Și câte nu ne zicem! Ce visuri aurite,
Ce planuri nu ne facem de zile 'nseninate.
Jurăm c'a noastre inimi să fie 'n veci unite.
Iar pactul îl încheie săruturi înfocate.*

*O, scumpă, dacă Domnul e mare, drept și sfânt,
Nu poate să respingă a noastre rugăminți.
De când e lumea lume și oameni pe pământ,
N'o fi primit în Ceruri mai sincere, ferbinti.*

Salonic.

N. Brațaria.



Știma apei.

(Din mitologia română.)

Înainte de facerea lumii zice că nu eră pământ, ca acuma, ci numai o apă mare, cât vedeai cu ochii, care plutiă pe întinderea cea nemărginită a *hăului*, întocmai după cum plutesc în timpul de față norii în aer. Și pe de-asupra apei aceleia înotă încolo și încoace *Dumnezeu* și *dracul*, unicele ființe viețuitoare pe atuncea.

Dela un timp înse, urându-i-se lui *Dumnezeu* de atâta horhăit și înotat și voind ca să se mai odihnească puțin, s'a hotărit să facă ceva doară se poate odihni. Și cum s'a hotărit, a și scos puțină tină de sub unghii, a făcut dintrânsa o turtiță, s'a suit pe turtița aceea, și așa a început el apoi a pluti mai departe pe suprafața apelor.

Necuratul, văzând ceea ce-a făcut *Dumnezeu*, s'a suit și s'a întins și el cât eră de lung pe turtiță, înse fără să ceară încuviințare dela cela ce-a făcut-o. Iar mai pe urmă, când a văzut că *Dumnezeu*, care eră foarte obosit, voește să ațipească și să doarmă

puțin, a început a-l trage și a-l împinge încolo și încoace, cu gândul ca să-l restoarne în apă și să-l înnece, și apoi să rămână el stăpân peste lume. Dar înzădar i-a fost toată munca, căci cu cât îl trăgea și-l împingea el mai tare, cu atâta și turtița de sub dânsii se lăția și se făcea mai mare, până ce în sfârșit s'a făcut dintrânsa pământul pe care ne aflăm noi astăzi.

Dumnezeu, care abia așipise, văzându-l de ce s'a apucat și știind prea bine cu ce fel de gânduri se bate, l-a lăsat dintru început să vadă ce va face. Mai pe urmă înse, văzând că se prea întrece cu șaga, a sărit ca fript drept în picioare, l-a înșfăcat de toarta capului și apoi, fără să mai stee mult pe gânduri, l-a aruncat în adâncurile apei blăstămându-l și zicându-i ca 'n veci în apă să pefreacă, și pe cine îl va întâlni în apa aceea, în care se va afla el și se va lăsa ademenit de dânsul, pe acela să-l înnece.

Și de atunci petrece *dracul* în apă.*) Și tot de atunci e el și înecător de oameni și se numește *Dracul din vale*, fiind că îi place a petrece nu numai prin apele cele stătătoare, precum sunt mările, lacurile, iazurile, iezerile și ochiurile de apă, ci și prin *văi*, adecă prin apele cele curgătoare;**) apoi *știma apei* și *Innecătoare* sau *Innecător*, fiind-că el de regulă nu se arată oamenilor în chip de *drac*, ci când ca femeie și când ca bărbat, adecă după cum e și acela pe care și-a pus el ochiul ca să-l înnece.

Când are de gând să înnece pe un bărbat, *știma apei* se arată în chip de femeie, și atunci se numește *Innecătoare*; iar când are de gând să înnece pe o femeie, se arată ca bărbat, și atunci se numește *Innecător*. În genere înse se arată ca femeie, și de aceea se și numește el mai mult *știma apei* și *Innecătoare*.

Știma apei sau *Innecătoarea* e de statură înaltă, trasă și albă la față, iar la trup rece ca un sloiu de ghiață, fiind-că petrece numai în apă; are păr lung până în pământ, galbăn și strălucitor ca aurul; piepți mari astfel, că de multe ori trebuie să-i dee pe spate; și e îmbrăcată cu un ștergar alb și îmbrăcată într'o cămeșe asemenea albă și cu altițe, care îi ajunge până la glesne.

Ea are și copii numiți *Oameni de apă*.

Știma apei înse nu se arată ori și când oamenilor, ci numai când e vreme rea sau când e lună; atunci iese din apă. Iar când iese, se scutură și apoi umblă prin orașe și prin sate într'un fel de nor până spre miezul nopții, trăgând pe oameni să-i înnece și zicând:

Ciasul a sosit,
Omul n'a venit!

Și dacă i-se dă pace, ea nu face nimărui nimică, ci numai ademenește pe oameni ca să se scalde, doară-i poate înnece. Dar dacă nu-i dai pace, atunci te pocește, te muțește și te slutește.

Adeseori înse *știma apei* sau *Innecătoarea* se poate foarte lesne cunoaște pe aceea că, mergând,

*) După spusa lui Leon Dan, agricultor în Tișeuț, distr. Sucevii, com. de Silviu Bărgăuoaan, stud. gimn.

**) Dim. Cantemir: *Descrierea Moldovei*. Ed. Academiei Române p. 155: „*Dracul din vale*. Așa se numesc spiretele necurate, despre cari cred că locuiesc în ape”. — Românii din Bucovina și cei din Moldova înțeleg sub cuv. *vale* și apele curgătoare.

curge după dânsa apă, din care cauză se și uită ea neconținut în toate părțile de n'o vede cineva.

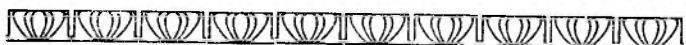
Atunci oamenii, cari o văd și o cunosc, o încunjură ca nu cunva să vie în atingere cu dânsa.

Cu toate acestea înse, mulți oameni, ademeniți fiind de dânsa, și mai ales aceia, cărora li-e ursit de *Ursitoare* ca să se innee, simțesc un neastimpăr întrâșii, care-i trage neconținut să meargă ca să se scalde. Iar când se duc la scăldat, cum se bagă în apă, tot-de-auna se și inneacă, neputându-se apăra contra valurilor, cari îi încunjură din toate părțile, ca și când le-ar fi toate puterile luate. Ba, de multe ori nici nu trebuie să se bage cu totul în apă, ci e de ajuns, dacă și numai un picior și-l moae întrânsa, și pe loc se și inneacă.*)

În fine mai spun unii că și cei înnecați încă ies din apă până la șapte ani și anume la lună nouă și în ciasul în care s'au înecat, fiind-că atunci au putere, și apoi și ei pe care-l întâlnesc până la miezul nopții pe lângă apă, pe acela îl trag în lăuntru și-l inneacă, după cum s'au înecat și ei.

Dar aceia nu sunt oamenii cei înnecați, ci tot *Necuratul*, adică *Știma apei* sau *Inneacătoarea*, care se arată în chipul celor înnecați, și care în chipul aceluia caută apoi să mai tragă și pe alții ca să-i innee.**)

S. Fl. Marian.



În gimnaziu...

Terminasem clasele elementare. Aveam să aleg acum între gimnaziu și școala reală.

Dilema înse nu era dintre cele mai grele. Văzutați Român să se mulțumească cu *realul*, când îi zimbăște *idealul*? Eu de altcum ziceam, că de aceea am să me înscriu în gimnaziu, pentru-că e în etagiu, până când școala reală e în parter.

Se apropiă anul de școală și de mișcat ce eram, visam pe viitorii mei profesori. De regulă me ascultau și nu știam să le răspund. Și visurile nu-mi dădură greș.

Într-una din orele dela început, me provoacă profesorul de muzică, fie iertat, să răspund niște teorii, pe care ne-o dictase cu două-trei zile înainte. Încă nu me împrietinisem cu atmosfera școlii și credeam, că în septămănila dintâi nu trebuie să învețe omul.

— Ce-i, măgarule, n'ai învățat?

— Ba am cețit-o odată.

— Trebuia s'o fi cețit de două ori! — Și în momentul următor își așternu pe fața mea spăriată urmele celor cinci degete lungi și osoase ale mâinei drepte.

Bine începusem.

Profesorul de clasă, care ne propunea limbile latină și germană și geografia, profesor atunci sosit din Budapesta, ca să controleze felul cum pregătesc

*) După credința și spusa Rom. din Horodnicul-de-jos, distr. Rădăuțului, com. de colegul meu de școală dl Petrea Prelicean; — a celor din Bosanci, distr. Sucevii, com. de Oct. Bărgăoan, stud. gimn.; — cf. și El. N. Voronca: *Datînele și credințele poporului român*. Cernăuți. 1903. Partea IV și V. pagina 383.

***) El. N. Voronca, op. cit. p. 881 și 885.

băieții lecțiile, împărțise întreagă clasa în opt despărțăminte, în fruntea cărora denumise câte un corepetitor. Acesta avea să-i asculte pe cei din despărțământul seu în orele de latină, germană și geografie, înainte de-a fi intrat profesorul. Despre rezultatul obținut fie-care înainte o consemnare la finea săptămânei.

Fiind-că me nimerisem la capătul băncii, căzui și pe mine cinstea de corepetitor. M'am achitat de această încredere, dată la întimplare, cu destulă acuratețe. Se vede înse, că în rivna de-a ascultă pe alții, uitam să învăț eu... La sfârșitul semestrului am obținut nota generală: *suficient* — și rezultatul a fost între altele, că slujba de *domn* a trecut dela mine la alt muritor dintre foștii mei supuși, care se distinsese.

Mult sânge reu mi-a produs această degradare.

Pare-că nu mai aveam încredere în mine. Ori doară atmosfera clasei era plină de băgăuială. Nu eram sigur pe ce știu și pe ce nu. Duceam groaza la mulți dintre profesori.

Cel de clasă me rușinase, cel de muzică me făcuse să văd stele verzi.

Neica Niță, Dumnezeu să-l ierte, me făcuse să-mi perd sărita. Îl aveam cu religia. Într-o zi abia intră în clasă — și provoacă pe toți cari știu lecția să iasă înainte a catedrei. Leșiseră toți din jurul meu. De rușine i-am urmat. După-ce vr'o 2-3 o pățiră, m'am făcut ca mi-e reu și am eșit din clasă. Uitasem și ce știusem. Dar simțul de cinste m'a făcut, să me întorc în clasă și să aștept momentul critic.

Se înțelege, n'am știut cită din „Catechismul bogat” și profesorul, care încă nu dăduse de unul să-l mulțumească, me trimite la loc într'un ton nu prea curtenitor:

— Măgarule, mișelule, am să-ți scriu în *Notes* 3 nesuficienți, pentru-că ai îndrăznit, să ieși afară cu lecțiunea neștiută!

Odată îl pune pe vecinul meu să-i spună *Credeul*. Îl zice băiatul până la un loc.

— Scoate-l din nămol pe neputinciosul, ajută-i ticălosului, că s'a înglodat...

Îi ajut eu cât pot, dar neica Niță prea îmi inspiră frică, încât să scap norocos.

— Păcătoșilor, ve trebuie un car cu patru boi să ve scoată din nămol... Scoate-i, Tocitul!

N'am fost mai norocos nici cu profesorul de maghiară. Acestuia în deosebi îi duceam groaza, căci avea curiosul obicei de-a-i prezintă propriul baston tot-de-auna vecinului celui ce nu stătea smirna în bancă. Trebuia să se audă zbârnăitul muștei. Și nu era de-ajuns, să stau eu îmlemnit ca să fiu în siguranță. Dacă vecinul voia să ridă de mine, nu trebuia decât să se miște — și eu eram bătut, nu atât de Dumnezeu, cât de *domnul*.

Avea obiceiul să ne scoată afară din bănci, când răspundeam. Trebuia să stăm »*haptac*» și să ne uităm drept înainte. Între astfel de condiții, pe lângă că nu me aveam de fel cu ungureasca, era imposibil să-l mulțumesc. Odată răspundeam patru inși în frunte cu colegul Creițar.

— Hai Creițar, poți merge la loc. De drum îți dau o ducă.*)

Și pe toți ne-a trimis la loc, cu câte-o ducă.

*) Ban vechiu — 4 cr.



T o a m n a

Până și cu profesorul de caligrafie, care ne propunea și gimnastica, am avut de lucru. Ne scrisese pe tablă litera *v*, ca noi s'o copiăm pe-o față întregă de caet.

El scrisese pe *v* așa, că la îndoitura din urmă făcuse o verigă, cum ar fi un *e* scris orizontal. Eu n'am observat lucrul ăsta și urmarea a fost, că m'a întins de ureche și mi-a dat una cu trestia, de-am plâns de ciudă.

— Trebuie să aibă *v* verigă, ca să fie *v*?

Pentru ținerea ordinei și liniștei în clasă aveam doi cenzori, succedându-se în fie-care zi. Eră nostim, că fie-care din ei căută să afle vină colegului în cenzorat, ca să-l poată scrie pe tablă.

Pe semne nu aderau atât la republica conzulară, cât la imperiul absolutistic.

Și s'a întâmplat odată, de m'a scris *Tonci* și pe mine — și numai pe mine singur. Dar me scrisese pe nedrept. Și-mi eră cu atât mai năcaz, cu cât me știam liniștit, nezburdalnic și de astădată — nevinovat. Urmarea: profesorul de clasă a pronunțat sentința, să rămâi o oră închis. Mi s'a suiat sângele în cap. Acum pentru întâia oră — și și acum pe nedrept.

Ve puteți închipui bucuria mea, când au trebuit, să-mi dea drumul, fiind-că studenții aveau să țină în clasa noastră probă de cor.

— Vezi, că n'a fost pe dreptul, i-am spus lui *Tonci*, și am plecat voios spre casă.

*

Cvartirul îl aveam pe „După iniști“, la nenea Radu. Nu știu de ce ocolisem de astădată pe lelița dela școlile de fete. Lui Leonte și Iosif, tovarășilor de altădată, le spusese, că „numai din cauza lui Leni și a lui Mariți“ nu m'am dus acolo.

În casa lui nenea Radu me bucuram de mare trecere. Îl făceam pe secretarul. Eu îi scriam scrisorile, pe cari le trimetea în țară copiilor sei.

Tot la nenea Radu sălășluia un tovarăș, car îmi purtă numele. Ne polecrisem „vere“. Și nici acum n'am scăpat de „preste tot fiitoarea *Victorie*“, care de astădată avea și un frate — șchiop.

Me aveam cu *Victoria* ca câțelul cu pisica. Și în mare parte poate eu eram de vină. Dacă vedeam, că face ceva ce nu se cuvine, o ocăriam, îi țineam o predică morală și nu odată o pâram lui nenea Radu. Și se întâmplă uneori de ne capacitam românește. Ea rămânea înse tot-de-auna învinsă, plângea și me pâră: „Leliță, *Dionisie* m'a bătut!“ După astfel de incidente strategice, de regulă nu mai vorbiam unul cu altul câteva zile. Dar care vorbea mai întâiu, ea eră.

Șchiopul, fratele ei, care nu se prea distingea cu moravuri urbane, le făcea petrecanie trecătorilor. Săriă într'un picior și sberă pe coasta dinnaintea casei, de se sculă în țalpi întreaga stradă, care de altcum se putea făloși cu mai multe grădini, decât case. Și nu se ostoiă băiatul, până nu mi se ducea „vărul“ la el și-i puneă mâna în ceafă: „Nu te astâmpări, șontorogule?“ *George* înse nu se lăsă și bietul „văr“ de multe ori îi gustă bastonul de fer. Dar atunci se infuriă „vărul“ și-l trimetea pe șchiopul pe coastă la vale. Cum cădea, așa rămânea și începea să plângă, până uită, că ce i-se întâmplase. Și mai avea *George* o însușire în vârsta lui de copil. I plăcea să fumeze. Dar nu avea parale pe tutun — și el tot fumă. După

ce am aflat izvorul tutunului prietinelui nostru, eu a trebuit să-mi țin cufărul încuiat, iar dânsul s'a împrietinit binisor cu trestia lui nenea Radu. Se luară în casă toate precauțiunile — și *George* nu mai fumă.

— *George*, hai în grădină, să *fragem*. Uite am un pachet de țabac.

Dar *George* înțelegea batjocura și se repezia la „vărul“ cu furia unui rabiāt. Se încăerau și numai nenea Radu putea să-i despartă cu trestia. „Vărul“ scăpă cu fuga, iar șchiopul răbdă încânit.

*

Pe vremurile acestea își ajunse apogeul jocul în gogole. Treceam de gogolar vestit. Îți loviām „i-chiul“ cu siguranță la depărtare de 10–15 m. Buzunarele îmi erau tot-de-auna pline.

Odată aveam să me duc la pantofar, să-mi ia măsură pentru o păreche de cizme. Locuia departe, și în drum treceam pe la gimnaziu. Acolo o ceată de tovarăși băteau — gogolele. În mai puțin de o jumătate de oră îmi umplusem cu gogole amândouă buzunarele dela pantalonii. La pantofarul, cum, cum nu, în vremea ce-mi luă măsură, îmi cad gogolele din buzunar și umplu casa bietului creștin. Ris ce-a întins familia întreagă! Eu de rușine me făcusem ca racul — în apă fiartă. M'am grăbit să le vând. Patru de 1 cr.

*

Cu semestrul al doilea am înființat o bancă colegială. Membrii contribuiau cu minimum 5 cr. la săptămână. Cine nu plătiă la timp, da pedeapsă de 1 cr. pentru fie-care săptămână de întârziere. Se dădeu împrumuturi pe lângă doi giranți „acționari“. Interesele erau 1 cr. la sept. pentru 10. Pedepsele de întârziere și interesele sporiau fondul comun, care avea să serviască ca bază la speșele împreunate la călătoria în Italia, pe care proiectasem să o facem după esamenul de maturitate. Ideea profesorului de clasă.

Banii depuși săptămânal i-se restituiau fie-căruia la finea anului, se înțelege fără dobândă.

Eu depusem la banca „*Colega*“ în întreg semestrul 90 cr. Am avut cel puțin cu ce scoate fotografia în grup a clasei.

După esamen ne-am grămădit pe profesorul de clasă, să ne spună cum am eșit. Atunci adevă nu eră încă introdusă datina de-a primi fie-care testimoniu, ci numai cine voia să ceară în schimbul taxei necesare. Eu aveam din aritmetică și geometrie nota foarte bine, iar încolo din toate bine.

— Tot om fain, nenea *Pandeli*, mi-a dat din amândouă foarte bine.

Fuse singurul profesor, cu care întreg anul n'am avut nici un bucluc.

Dionisie Stoica.



Cugetări.

Femeea este o poezie pe care trebuie să o meditezi prin inimă, recitând-o multă vreme, până când o vei înțelege bine.

Paulin Limagroux.

*

Femeea este o plăcută enigmă și o contrazicere.

L. P. Laufrey

Pantofii Califului.

— De M. Jókai.

Într'o zi califul Abderam, fostul domnitor al Safiei, a fost cuprins de gândul unic în felul seu, că mâna fetei lui adorate, a frumoasei Zehira, într'o zi e rece, iar în alta e caldă.

Califul în toate serile s'a convins despre aceasta, când Zehira îi sărută mâna.

Și-a însemnat zilele în care mâna Zehirei eră rece, tot astfel și zilele acelea, în cari eră caldă, apoi confundându-le cu alte împrejurări, a esperiat ceva, ceea-ce înse n'a spus la nimeni.

Califul a fost om bătrân, totuș înse a iubit trei lucruri: opiul, poveștile din o mie și una de nopți și pe Zehira.

Frumoasa Zehira a fost mireasa lui Abdallah, principele mauric din Cordova, pentru ce Abderam eră foarte sumet.

Pe însărate, califul sugea din chimishul resucit a nargilei sale visurile dulci ale opiului, schimbând nobilii aprozi tineri, cari îi spuneau povestile zinei Scheherezade, până când califul adormia. Ei până dimineața veghiau lângă el, când se trezia din somnul seu de opium, și atunci spunea aprodului ce a visat, care avea datoria să scrie visul într'o carte mare.

Toate paginile din cartea aceasta au fost scrise cu visurile lui Abderam, pe cari el le visă în toată noaptea.

Abderam a simțit, că de câte ori eră rindul tinărului Aliben să-i povestească, strângerea de mână a Zehirei în tot-de-auna eră ferbinte.

Într'o seară califul a cinstit pe Aliben cu o păreche de pantofi, cusuți cu fir de aur. Pe călcăii acestor pantofi au fost prinse cu cuie tot de aur niște cuvinte în limba arabă: „Ferește-te de femei“.

Dela odaia de dormit a califului conduce un coridor lung la odăile încuiate, unde locuiesc sclavele. După odăile acestea se află apartamentele princesei Zehira.

După ce califul, la a doua poveste din o mie și una de nopți, a adormit, Aliben s'a strecurat prin coridor, a trecut prin odăile unde dormiau odaliștele, și s'a oprit la odaia de dormit a Zehirei, fără ca să bage de seamă, că coridorul a fost tras cu un covor din cea mai fină mătasa albă, iar la pragul ușii dela odaia de dormit a califului, e vărsat prav de miniom.

De comun ochii îndrăgiților nu văd bine. Ei se uită la stele, cari nu le aruncă nici o privire, iar stelelor din ochii oamenilor nu le dau nici o însemnătate.

— Dragă Aliben, dacă tatăl meu va ști, că frumosul teu cap acum odihnește la pieptul meu, ce va fi atunci din el?

— Cap: — fără de mine.

— Nu te temi că îți pierzi capul?

— El și atunci va fi al meu!

— Aliben, știi tu că noi ne sărutăm la umbra morții?

— Atunci furăm paradisul, căci și el e o sărutare ascunsă de moarte.

— Pe noi înse moartea nu ne apără, ci ne amenință. Eu de multe ori am gândit la aceea, că dacă tatăl meu va află secretul iubirii noastre, atunci el te va ucide. Te va ucide în secret, pentru-că nu e iertat,

ca cineva să știe, că mireasa sultanului Abdallah a avut amant, pe care l-a ucis. Aceasta nici călăului mut nu i-ar fi iertat să știe. Tatăl meu te-ar ucide cu mâinile lui. El îmi va spune aceasta, și atunci tot cu mâinile lui m'ar închide în palatul cu ușile de argint, ca să nu pot să-ți dau nici o veste. Eu înse totuș îți voi da știre, dacă vei fi în pericol, și fără ca să schimb vre-un cuvânt cu tine. Privește sticluta aceasta, ea conține un fel de parfum, pe care până acuma la noi nu l-a întrebuințat nime. E din un pește, și abia din mii de pești se află în unul. Are un miros extraordinar, cine îl miroasă odată, nu-i uită mirosul mai mult. Dacă punem pe mâni sau pe haine numai un strop, ziua întreagă îi simțim mirosul. Ascultă deci: Dacă tatăl meu va ști secretul nostru, pe mine me închide, eu atunci voi cădea în genunchi înaintea lui, și voi cere grație pentru tine. I voi acoperi mâinile cu sărutări, și atunci voi lăsa să-i cadă pe mâni un strop din parfumul acesta. El te va striga apoi pe tine, și îți va vorbi cu prietenie. Când înse vei sărută mâinile, și vei simți mirosul parfumului, să știi că săruți mâna îngerului teu de moarte. Să fugi atunci.

— Neghiobie, a ris tinărul.

Dimineața, după ce califul s'a sculat, a început spălarea sa religioasă. Aliben atunci de nou a fost lângă calif, el i-a turnat pe cap apa albă ca cristalul, el i-a dat ștergarul să se șteargă.

Califul apoi, după obiceiul seu a trimis pe Aliben, ca să se spele și el după prescriesele din Thüharret, iar după aceasta să se reîntoarcă.

După ce Aliben s'a îndepărtat, califul a dat la o parte covorul cu care a fost acoperită ușa îngustă ce închidea coridorul, și a examinat mătasa de pe padiment.

Pe mătasa albă erau niște litere roșii, — literile întoarse din călcăii pantofilor lui Aliben: „Ferește-te de femei“.

Abderam a adunat pe un sul mătasa, ce s'a sfârșit la odaia de dormit a Zehirei, apoi a intrat la ea.

— Scumpa mea fată, a zis el către Zehira cu voce blăjină. Eri dimineața am acoperit coridorul până la odaia ta cu un covor din cea mai fină mătasa albă. Eri la amiază am vărsat pe pragul ușii dela odaia mea de dormit, ce conduce la tine, prav de miniom. Eri seara am cinstit o păreche de pantofi celui mai iubit aprod al meu, lui Aliben; pe călcăii pantofilor am scris cuvintele: „Ferește-te de femei“. Și azi dimineața — privește numai — toată mătasa e scrisă cu cuvinte roșii, cari zic: „Ferește-te de femei“.

Zehira a dat un țipet.

— Iubita mea fată, înaintea palatului meu stau gata de drum treizeci de cămile, încărcate cu daruri de nuntă; tot astfel stau și cinci sute de călăreți, cari vor însoți cămilele. Până mâine vei fi la mare, unde te așteaptă Abdallah, mirele tău. Il salut cu dragoste. Despre înfimplarea cu Aliben nu va ști nime nimic.

Zehira desperată a căzut la picioarele tatălui ei.

— Tată! Iertare! Grație!

Abderam a suris.

— Ce, sunt eu supărat? Nu-ți dau eu binecuvântarea părintească? Ți-am făcut vre-un reu? Te-am amenințat?

— Ce va fi înse cu Aliben?

— La porunca mea, lui Aliben nime nu-i va face nici un reu.

— Jur pe Allah.

Zehira a știut ce însemnează cuvântul acesta. La porunca lui Abderam nime nu va face nici un reu lui Aliben; ci Abderam singur, care nu poate să-și poruncească lui însuși.

— Întinde-mi mâna pentru promisiunea aceasta.

— Mâna ți-o pot da.

Pe când Zehira, acoperiă mâna lui Abderam cu sărutări, cu vârful degetelor ei a frecat-o cu parfumul din sticluța mică.

Abderam s'a retras în odaia sa.

Acolo l-a așteptat Aliben, gata spre a-l servi.

— Bunul meu servitor, apropie-te.

Aliben a mers lângă Abderam.

— De mult am promis, că în ziua aceea, când Zehira se va mărită, voi cinsti spada mea cu care am luptat la Tanger, aceluia dintre servitorii mei, cari în seara acelei zile va petrece lângă mine. Aliben, vino deci și schimbă-ți spada cu aceasta.

Aliben a fost tare, fața lui nu a devenit palidă, când a auzit că Zehira merge la Gibraltar, unde o așteaptă Abdallah.

A mers și a sărutat mâna lui Abderam, când prin tot corpul i-a trecut un fior de groază.

El a simțit atunci mirosul parfumului tradator, care îi vestește că în clipita aceasta a sărutat mâna îngerului seu de moarte.

Abderam cu bunăvoință mare a mângăiat fața tinăra a lui Aliben.

— Iar acum, ia Coranul, și vino în urma mea, căci mergem să ne rugăm la mormântul lui Amadin.

Lui Aliben i-s'au cutremurat toți nervii.

El a priceput ce însemnează: „să ne rugăm la mormântul lui Amadin“. Într'o noapte de groază, și în șoptiri tremurătoare, Zehira i-a povestit:

— Amadin a fost unchiul lui Abderam. El a domnit în Saffi, până când Abderam l-a ucis, și i-a luat tronul; mormântul lui Amadin a fost undeva în palat, nime n'a știut înse că unde?

Când Abderam a simțit, că vre-un aprod de ai sei schimbă priviri galeșe cu vre-o sclavă, acela a perit fără urmă. Pentru ei a fost cea mai mare onoare, să meargă împreună cu califul la mormântul sfânt al unui profet dispărut în mod nevăzut, despre a cărui mormânt nime n'a știut că unde-e?

Dela mormântul lui Amadin înse nime nu s'a reîntors viu.

Califul mergea înainte, iar Aliben în urma lui.

Aprodul a încercat să tragă spada din teacă, — spada ce a căpătat-o dela Abderam, ea înse nu putea să iasă din teacă, căci eră bătută cu cuș.

Tinărul a văzut că el a remas nearmat, pe când califul are spadă.

El a fost o ființă slabă, iar Califul un uriaș. Chiar și nearmat l-ar fi putut ucide.

Bolta criptei a fost așezată pe noue stâlpi puternici; stâlpul cel mai dela margine a fost de iaspis, ceialalți erau zugrăviți în diferite culori.

Abderam a poruncit lui Aliben, să dea la o parte stâlpul de iaspis.

Stâlpul îndată s'a mișcat și sub el s'a văzut o tablă mare de marmură, ce sta pe niște drugii de fer ascunse. Sub stâlpul acesta mai erau zece trepte tot de marmură.

Califul și-a pus mâna pe umerul lui Aliben, și astfel au scoborit treptele.

După ce au ajuns în o boltă întunecoasă, ce eră luminată de o lampă cu sticla înghețată, califul a poruncit lui Aliben să înceapă rugăciunea.

Întot-dea-una astfel a făcut cu toți aceia, pe cari îi ucidea; înainte de moarte îi lăsa să se roage.

În mijlocul acestei bolte întunecoase a fost o ușă mare, de unde se deschidea o prăpastie afundă, în care doarme somnul de veci Amadin, și încă alții mulți.

Abderam a zis lui Aliben să deschidă ușa de fer. Eră foarte prietenos cu el, și-l întrebă de părintii lui. I-a făcut apoi semn, ca să-l urmeze în criptă.

Sicriul destinat pentru Aliben a stat gata. Pe el a fost paloșul califului, cu care și întot-de-una la sfârșitul rugăciunii, când jertfa sa se aplecă să facă sărutarea obicinuită, cu o lovitură îi reteză capul.

În clipita aceea înse, când califul a pășit în criptă, Aliben a închis ușa de fer în urma lui, apoi cu pași grăbiți a fugit de acolo, și a tras îndărăpt stâlpul de iaspis.

* * *

Frumoasa Zehira se gătea de nuntă; sclavele i-au pus flori în cosiță; în mână ținea două sticluțe mici; în una a fost beutura farmecului amorului, de care sângele circulează cu tărie; în cealaltă a fost o beutura a morții, de care sângele îngheață. Cea dintâi a fost roșie, cea de pe urmă verde.

Afară, în curtea palatului, de-odată se aude un zgomot mare, în lăuntru se repezește un eunuc, ce tremură de groază, fața lui a fost neagră, iar buzele albe. El murmură:

— Ingerii au luat în cer pe Calif; poporul acleamează pe Aliben, ca pe noul calif.

Zehira s'a cutremurat.

A trântit la pământ sticla verde, și a beut conținutul celei roșii.

— Trăiască noul Calif!

Trad. de:

Alex. Țințariu.



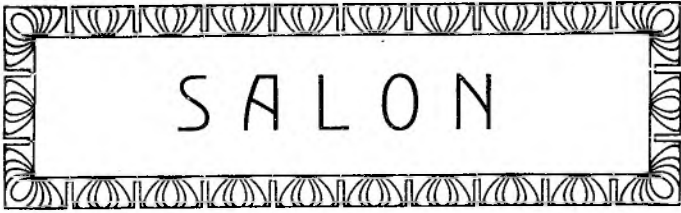
Poezii populare.

(Din Bucovina.)

Vino, vino dorule
Și me treci pădurile,
Să nu știe mândrele,
Să nu știe că m'am dus,
Numai să dea că nu-s.

Cucuruz de pe-arărură,
Vino bade și-mi dă gură,
De când nu ne-am sărutat,
Buzele mi s'au uscat
Și pe tine te-am uitat

Foie verde de pe baltă.
Spune-i cucului să tacă
Să nu cânte-așa frumos
Când e puiul mănios;
Să cânte seara pe lună,
Când e puiu 'n voie bună.



Conversația într'un salon.

O femeie, care își cunoaște datorile sale de stăpână de casă, vorbește cât mai puțin și lasă pe vizitatorii să vorbească. Rolul său este, de a face să se vadă grația unuia, spiritul sau originalitatea celui-lalt, știința savantului, geniul poetului, talentul artistului etc.

Ea va căuta, pe cât îi va fi posibil, să reunească în salonul său, oameni cari se pot înțelege. Dacă primește persoane timide, atunci e de datoria ei să vorbească mult, ca să le dea curaj, și tot de-odată să nu lase conversația să lanzezească.

O stăpână de casă, care primește des și lume multă, natural că trebuie să fie și inteligentă, ca să poată vorbi fie-căruia despre afacerile sau profesia cu care se ocupă.

Așa unui medic îi va vorbi de profesia sa, unui ofițer de garnizoană și de regiment, unui magistrat sau unui avocat de procese, unui artist de artă și așa mai departe.

Bine înțeles că trebuie numai să deschidă conversația și pe urmă să lase pe partenerii ei să vorbească, altfel ar ajunge la un rezultat cu totul contrar, vorbind numai ea și trecând astfel drept pedantă.

Dacă înse unele persoane sunt plictisite de ocupațiile lor, atunci să nu le vorbească de ele, ci să cante să le distreze, întreținându-le de lucruri ușoare și care ar vedea că le face plăcere. Când o stăpână de casă primește prea multă lume, e foarte necesar să fie ajutată în atribuțiile ei, de cineva din familie, sau dacă n'are pe nimeni, de vre-o prietenă intimă. Se întâmplă câte-odată, că cu toată grija și osteneala ce o depune stăpâna casei, ca conversația să devie generală, să se mai găsească încă și persoane, care să stea tăcute într'un colț. Stăpâna casei nu-și poate lăsa majoritatea mosafirilor, pentru a se duce să converseze cu o persoană singură care stă mai departe. Acesta e rolul rudei sau prietenei, care ajută gazdei de a face onorurile casei.

Se duce lângă ea și caută s'o întreție de lucruri care s'o intereseze și care să fie la nivelul inteligenței sale; de oare-ce sunt unele persoane, cari nu iau parte la conversația generală, nefiind capabile de așa ceva, iar altele fiind mult mai inteligente, și părându-li-se conversația generală prea banală.

În cazul acesta, conversația în doi va urma foarte plăcută, dând prilejul vizitatorului de a-și desvoltă spiritul și de-a petrece tot de-odată câteva clipe plăcute. De asemenea sunt doamne, destul de puține azi nu-i vorbă, care n'ar putea vorbi altceva decât de mode și de slugi. Ajutoarea stăpânei de casă, ca să zicem așa, e și aici foarte folositoare, întreținând-o de lucrurile acestea care o interesează, pe când gazda ia parte la conversația generală.

Societatea pentru fond de teatru român.

Cu ocaziunea adunării generale ultime ținute în Sibiiu, în august a. c., sau înscris următorii membrii :

a) *Membrii fondatori*: „Albina“ institut de credit și economii în Sibiiu; Alexandru Lebu, proprietar mare în Sibiiu, cu taxa de câte 200 cor. – 400 cor.

b) *Membrii pe viață*, cu taxa de câte 100 cor.: dr. Elie Beu, medic în Sibiiu, Parteniu Cosma, direct. al „Albinei“ din Sibiiu, Nicolae Florescu, proprietar în Ighiu, Cornel Popescu, preot ortodox român în Deva, Ioan de Preda, fiscal la consistoriul român din Sibiiu, Traian Oprea, preot ort. român în Moldovănouă, dr. Eusebiu R. Roșca, director sem. Sibiiu – 700 cor.

c) *Membrii ordinari*: Eugen Bianu, notar în Făget cu 25 cor.; iar cu taxa de câte 10 cor. următorii: Nicolae Bălan, prof. sem. Sibiiu, Ioan Baptist Boiu, ofic. consist., dr. Ioan Borcea, prof. la școala civilă de fete, Arseniu Bunea, secretar la f. grăn., dr. Lucian Borcea, avocat, Ioan Bușia, prof. Beins, Ioan Berca, paroch ort. român Merchiașa, George Boeriu, notar Arpaș, Ioan Banciu, preot ort. român Viștea-sup., George Borza, notar în Viștea-inf., dr. Petru Cornea, adv. Oravița, dr. Virgil Cioban, preot militar ort. român Sibiiu, Vas. Domșa, preot ort. român Orăștie, Trandafir Dragomir, preot ort. român, Arpaș, Iosif Enescu, preot ort. român Sibiiu, Amos Francu, adv. Cluj, dr. Ioan Găroiu, cand. de adv. Zernești, Francisc Hossu-Longin, adv. Deva, Nicolae Ivan, ases. consist. Sibiiu, dr. Liviu Iancu, preot ort. român Vișag, Mateiu Jiga, director la Furnica din Făgăraș, dr. Ioan Margita, adv. Geógiul-de-jos, Aurelia dr. Margita, soție de adv. Geógiul-de-jos, dr. Ghița Măcelar, avocat Mercurea, Iacob Macaveiu, vicar Făgăraș, Iovian Mureșan, protop. ort. român, Turda, Ioan Maior, oficial de domenii, Blaj, dr. Rubin Pațița, adv., Alba-Iulia, Ieronim Preda, contabil consist. Sibiiu, dr. Eugen Piso, adv., Sibiiu, dr. Eugen Potacean, adv., Turda, Emil Pop, proprietar, Bobobalma, Isaia Popa, preot ort. român, Ocna-Sibiiului, dr. George Popescu, adv., Turda, dr. Coriolan Pop, adv., Oradea-mare, dr. Eugen Porea, medic, Basna, Ariton Popa, preot gr. cat. român, B.-Șasa, dr. Victor Poruț, avocat, Cluj, dr. Iacob Radu, vicar, Hațeg, George Romanul, pp. ort. român, Deva, dr. Ioan Șenchea, adv., Făgăraș, Octav. Smigelschi, pictor, Sibiiu, Romul Simu, învăț. pens., Sibiiu, Leon Solomon, notar, Draguș, Nicolae Togan, prot. gr. cat., Sibiiu, dr. Alexandru Vaida-Voivod, medic, Ioan Vătășan, contabil, „Albina“, Andreiu Voda, preot gr. cat. Armenișul-de-câmpie, Mateiu Voileanu, asesor consist., Sibiiu, Vasilie Zahan, adv., Dicső-Szt.-Márton – 525 cor.

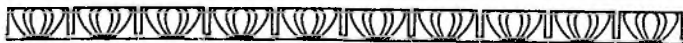
d) *Membrii ajutători*: Damaschin Poparad, notar, Cârțișoara, dna Elisaveta Comanicu din Veneția, Ioan Pop, paroch în Sâmbăta-sup., Irimie Ilescu, paroch, Sdremți, Candin Suci, paroch, Măgina, Vasilie Langa, paroch, Dârlos, Pavel Monea, paroch, Cârțișoara, Alex. Sighiarteu, preot ort. român, Ciceu-Poieni, Ioan Marinescu, not. cerc., cu 3 cor., toți cu taxa de câte 2 cor. – 19 cor.

Toți aceștia au achitat taxele cu ocaziunea înscrierii. Dintre membrii vechi au achitat cu acea ocazie taxele de membrii ordinari: dna dr. Stefan Păcurariu, dr. Elie Iancu, medic. În total s'a încassat 1664 cor.

Pe lângă aceștia s'au mai înscris: Avram Cornea, preot ort. român, Coșteiu, Alexandru Breban, preot gr. cat. Baia-mare, dr. Elie Dăian, protopop gr. cat. român în Cluj, Alex. Pocol, de Losna-mare, proprietar mare în Baia-mare, fie-care câte 100 cor.

e) *Ordinari*: dr. Ioan Dobre, oficial consist. Sibiu, dr. N. Ionescu, adv., Caransebeș, Patrachie Rîmneanț, învățător ort. român în Coșteiu, Romul Boiu, privatist, Sibiu, Teodor Bulcu, profesor, Beiuș, fie-care câte 10 cor.

Aceștia să binevoiască a trimite taxele încă nesolvite la adresa casarului dr. Nicolae Vecerdea în Brașov. Achitându-se și aceste sume, ar rezulta taxa de 2104.



LITERATURĂ.

Discursurile dlui Șuluțu. Veteranul president al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, dl Iosif Sterca Șuluțu de Cărpeneș, a publicat în o broșură discursurile ce a ținut la serbările Asociațiunii în Sibiu la 19 august an. c. și zilele următoare. Cititorii noștri cunosc aceste discursuri, căci le-am publicat și noi. Ele ne prezintă istoricul și starea actuală a Asociațiunii și a așezămintelor create de dânsa, accentuând că publicul românesc nu-și face datoria, în măsura ce s'ar aștepta. La fine reproduce „aprețieri și voci de presă” din mai multe ziare. Și încheie, anunțând, că dl president Iosif Sterca Șuluțu a dăruit pentru Muzeu, clopoțelul ce l-a folosit mitropolitul Alexandru Sterca Șuluțu; de acest clopoțel s'a folosit și dl president la memorabilele ședințe pentru inaugurarea Muzeului. Iar portretul mitropolitului Șuluțu, care a fost expus în secțiunea istorică a expoziției, în admirabilul ornat, în care asistase la cununia M. S. Impăratului Francisc Iosif I, l-a dăruit Academiei Române. Acest ornat a fost expus și premiat la expoziția din Milano.

Premiile Academiei Române. *Premiul Princesa Alina Stirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1910 pentru cea mai bună: „Carte de lectură pentru școlile secundare”. (Deciz. 31 martie 1898.) „Această carte va cuprinde în întâia parte descrițiuni ale naturii și ale puterilor naturii și în a doua parte narațiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre viața bărbaților celor mari ai națiunii române și ai altor popoare. Descrițiunile sau narațiunile vor fi sau bucăți originale, sau traducțiuni bine făcute. În tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străină posedă mai clasic și va avea în vedere dezvoltarea iubirii naturii și a simțimentelor patriotice și virtuose.” (Din Actul de donațiune). Premiul este de 8500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1909. — *Premiul Statului Eliade-Radulescu*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1910 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei”, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studia versificațiunea românească poporală

și artistică în comparațiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică. (Deciz. 9 Aprilie 1905.) Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 Septembrie 1909. — *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1910 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Sufixe de formația cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al senzului și al originii lor”. (Deciz. 9 aprilie 1905.) — Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1909.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Sfințire de biserică în Bihor. Pr. Ssa episcopul I. I. Papp al Aradului, care cu atâta zel se prezintă între credincioșii sei, va sfinți duminică la 2 15 octombrie biserica din Cheresig, în Bihor, edificată din nou după focul care a nimicit-o în august 1904. Credincioșii de acolo, cari au suferit și ei atunci pagube mari, vor avea acuma o mare zi de bucurie, pe care o și merită; căci numai zelul lor a putut să ridice atât de repede de nou o biserică și mai mare și mai frumoasă de cum a fost.

Sfințire de biserică în Chesinț. Pr. Ssa episcopul I. I. Papp a sfințit în duminica trecută la 8 octombrie n. biserica gr. or. din Chesinț, comitatul Timiș. Pr. Ssa, însoțit de Pr. Cuv. Sa protosincelul Roman Giorogar și de alți preoți, a fost primit de toți credincioșii cu cea mai mare însuflețire. La liturghia festivă a rostit o predică ce a pătruns tot auditorul. După masă Pr. Ssa s'a reîntors la Arad.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din ținutul Lugoșului se va întruni în adunare generală la Lugoș la 22 și 23 octombrie n. sub presiunea dlui canonic-președinte Ioan Boroș, notar dl Iosif Miclea. În adunare, afară de rapoartele oficiale, se vor ținea lecturi didactice și se vor face discuții asupra lor.

În corpul profesoral din Blaj s'au mai făcut următoarele schimbări: 1, în locul dlui Oct. Prie, trecut la gimnaziu, a fost numit profesor al studiului biblic dl Victor Macavei; 2, profesor de teologia pastorală și etică e dl dr. Al. Niculescu; 3, profesor de pedagogie și liturgică a fost numit dl Stefan Roșian. Funcțiunea de prefect s'a încredințat dlui dr. Niculescu.

TEATRU și MUZICĂ.

Teatrul Național din București și-a deschis stagiunea în duminica trecută, 25 septembrie v. (8 octombrie n.) Deschiderea s'a făcut prin un matineu clasic, în care s'au jucat comedii: „Căldarea” (Afularia) de Plaut și „Avarul” de Molière. Cu aceste spectacole a început o serie de matineuri, cari fiind compuse din piese clasice, au un scop instructiv. Din cauza aceasta direcțiunea a pus un număr de bilete gratuite la dispoziția profesorilor și studenților. Duminică seara, primul spectacol seral cu frumoasa comedie a lui Shakespeare: „Nevestele vesele”. Adușgem cu bucurie că divergența între direcțiune și dl Nottara s'a complanat. Comitetul a acordat artistului un concediu de două luni.

Concertul Ștefanescu în Beiuș. În 7 Octombrie artistul român dl Ștefanescu a dat la Beiuș concert cu concursul domnișoarei *Lucreția Mureșian*. Valoarea artistului Ștefanescu e cunoscută publicului român dela festivitățile înălțătoare de inimi din Sibiu și din mai

multe alte părți. Acest concert, despre care cu drept cuvânt se poate zice, că a fost improvizat, ne scrie corespondentul nostru, a transportat asistența aleasă din plăceri în plăceri; aplausele, aclamările și urările nu mai încetau, așa, că fie-care piesă a trebuit să fie bisată. Domnișoara *Lucreția Mureșian*, fără exagerare putem zice, că a încântat publicul. Vocea sa curată și sonoră până în registrele cele mai înalte, cultivată prin o școală de artă, ne-a prezentat o cântăreață, care nu numai are voce, dar știe să și cânte. „Hora Oltului“ în care află vărsat atâta dor și atâta simțire, a cântat-o cu atâta artă, cu atâta dulceață și pătrundere, încât n'a rămas nime fără emoțiuni adânci, ceea-ce s'a manifestat prin aclamații nesfârșite. A contribuit mult la completarea succesului splendid și duetul cântat împreună cu dl Ștefanescu și acompaniat la pian de domnișoara *Amalia Papp*. A fost foarte la loc ideea că duminică în 8 l. c. întreg concertul s'a repețit în sala de gimnastică în fața de față a elevilor și elevelor dela institutele din Beiuș. Aici prestațiunile artiștilor într'atâta au emoționat și esaltat tinerimea școlară, de gândiai că se cutopește sala sub greutatea aplauzelor, cari nu încetau numai când se repeția fie-care piesă. Dl *I. Bușița*, profesor de desen și muzică, a obosit mai mult întru aranjarea acestui concert; drept-ce mulțămită îi aducem în acest loc pentru-că știindu-se însuflet și noue ne-a câștigat momente în adevăr sublime. A.

Reuniune română de cântări în Beiuș. Aflăm cu bucurie că Românii din Beiuș și din împrejurime s'au întrunit la 3 octombre n. în Beiuș sub presiul protoprezbiterului Vasile Pop, notar profesorul N. Fabian și au discutat și votat statutele unei „Reuniuni de cântări“, compuse de o comisiune de trei, aleasă de o întrunire precedentă. Apoi notarul raportând că pân'atuncia s'au înscris 90 de membri, s'a ales comitetul conducător al reuniunii și anume: președinte avocatul dr. Ioan Ciordaș, vice-președinte dr. Ioan Iacob, director al corului profesorul Ioan Bușița. În comitet s'au mai ales: dna Livia dr. G. Cosma n. Gorun, dsoara Octavia Stolojan, dnii dr. Constantin Popovici, Victor Fildan. Despărțământul beiușan al Asociațiunii mai are să numească trei membri. Statutele se vor înainta la guvern pentru aprobare.

Concert în Blaj. Casina română din Blaj a aranjat la 8 octombre concert cu concursul flautistului Romul Millea, absolvent al conservatorului din Praga.

CE ENOU?

Hymen. Dl dr. *Aurel Novac* din Pecica-română și dsoara *Margareta Crețiu* din Beiuș, s'au logodit. — Dl *Ioan Cismaș* notar cercual în Meș și dsoara *Marioara Gomboș* s'au cununat la 12 l. c. în biserica gr. ort. din Vidra-de-sus. — Dl *Alexandru Manu* învățător în Șoimuș și dsoara *Anița Pogaciaș* se vor cunună la 15 octombre în biserica gr. cat din Hideaga. — Dl *Gavril Rebrean* absolvent de teologie și dsoara *Elena Dragoș* s'au cununat la 8 octombre în biserica gr. cat din Săn-Marghita. — Dl *Romul Simu* din Sibiu și dsoara *Maria Șimonca* din Orlat s'au cununat. — Dl *Nicolau Ioviță* și dsoara *Ana Cimponeriu* s'au logodit în Lugoj. — Dl *Acsente Popovici* și dsoara *Carolina Titu* s'au cununat la 8 octombre, în biserica gr. or. din Tebea. — Dl *Ioan Balatescu* și dsoara *Elena Petrovici* s'au logodit în Lugoj. — Dl *Ioan Ignățel* învățător și dsoara *Lucreția Suciu* s'au logodit în Chizdia.

Adunare poporală în Bihor. În comitatul Bihor, unde viața publică românească amorfise cu totul, s'a ivit în duminica trecută un semn al deșteptării. S'a ținut o adunare poporală, în comuna Săn-Miclăușul-românesc, de lângă Oradea-mare, care a întrunit pe toți fruntașii poporului din acele părți, încât numărul lor s'a urcat peste doue mii. Bucuria și entuziasmul poporului a făcut asupra tuturor impresiunea cea mai plăcută. Intiu cu toții au asistat la serviciul divin, unde a cântat corul tinerimei române din Oradea-mare, sub conducerea învățătorului orădan Nicolau Furu. Apoi a urmat adunarea, la care a asistat și protopretorele. Președinte a fost proclamat preotul Drimba din Toboli. Intiu a luat cuvântul deputatul dr. Aurel Vlad, întâmpinat cu ovațiuni și a rostit un discurs mai lung, care a fost foarte bine primit. Apoi a vorbit preotul Romulus Mangra din Giriș, dl Lucian Bolcaș din Budapesta, dr. Aurel Lazar avocat în Oradea-mare, care a făcut propunerea d'a trimite la dietă adresă pentru introducerea votului universal, care s'a primit unanim cu entuziasm. Au mai vorbit dr. Lascu, preotul George Blaga. Seara toți s'au întrunit la o cină comună, unde primul toast a fost pronunțat de dl. dr. Aurel Vlad pentru Maj. Sa; dl dr. Aurel Lazar a salutat pe oaspele Bihorenilor, dl dr. Aurel Vlad, aclamat cu entuziasm. Aflăm că astfel de adunări se vor ținea și în alte părți ale comitatului Bihor.

† **Titu Chitul**, proprietar în Kétely, comitatul Solnoc-Dobâca, colaboratorul nostru sirguincios, care a publicat în „Familia“ doue romanuri, dintre cari unul s'a terminat în nr. penultim, a încetat din viață la 10 octombre, în etate de 38 ani, după grele suferințe de o săptămână. La durerea familiei jeline ne asociăm și noi și trimitem condolențele noastre adânci!

Au mai murit: Teodor Tempea, paroc gr. or. în frunțașă comună Toracul-mare, comitatul Torontal, la 1 octombre n., în etate de 98 ani, petrecuți în stimă generală; il deplâng fiii sei Iosif Tempea paroc gr. or. în Lugoj, Paul Tempea paroc în Toracul-mare și patru surori; — *Romul Ancușă*, învățător în Ramna, unul din cei mai harnici pedagogi ai diecezei Caransebes, în 2 octombre.

Avis abonaților.

Cu numărul acesta începe treiluniul octombre — decembrie. Rogăm pe toți aceia ale căror abonamente expiră, să le înnoiască de timpuriu, căci abonamentele se plătesc înainte.

Cei ce nu voiesc să se aboneze în viitor, sunt rugați a ne înapoia numărul acesta, ca să sistăm expedarea.

Călințarul săptămânei.

Dumin. a 17-a după Rusalii, ev. 2 dela Luca, glas 8, v. 6.
„Zis-a Dl: precum ve este voia să ve facă vouă oamenii“...

Ziua sept.	Călințarul vechiu	Călinț. nou
Duminică	2 M. Ciprian	15 Teresia
Luni	3 M. Dionisie	16 Gal
Marți	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Mreuri	5 M. Haritina	18 Luca
Joi	6 † Ap. Toma	19 Ferdinand
Vineri	7 M. Sergie și Vah	20 Wendelin
Sâmbătă	8 C. Pelagia	21 Ursula

Noroc gigantic la Török.

E neîntrecut norocul ce distinge banca noastră. În vreme scurtă am plătit stimaților noștri cumpărători; ca câștiguri mai mult de 21 milioane coroane, între ele cele mai mari două câștiguri și anume:

de două ori câștigul mare de **600.000** coroane

câștigul principal mai mare de **400.000** coroane, apoi 4 a 100.000, 3 a 90.000, 2 a 80.000, 3 a 70.000, 3 a 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, afară de aceste, mai multe decât 10.000, 5.000, 2000, 1000, 500 coroane și încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerea a **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma 17-a ce se începe, pe iar cad **14 milioane 459.000** coroane.

Să-și caute fiecare numele!

(Care-l poate afla în alfabet.)

Fie-cine să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui său, ori numelui v'ruinei membru al familiei.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!		Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.					
Adám, Adél	12139	Dezsó, Erzsébet	65875	Iván, Jolán	2333	Ot.ó. Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ódön, Farczisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	2737
Agoston, Amália	63017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katiuka	63775	Richard, Pelagie	34-55
Allred, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Robert, Petronella	73787
Akos, Aranka	101001	Perenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambrus, Berta	50901	Friayes, Gabriela	93989	Kristóf, Klóvild	7279	Salamon, Regina	65-27
András, Blanka	35266	Pülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornélia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Borbala	2392	Gabor, Hedvig	20799	László, Krisztiána	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Helena	79747	Leó, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Beiti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermína	38997	Lőrinc, Lenke	66922	Tibor, Szeréna	74377
Aurél, Br. Jitta	13223	Gus táv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Theámér, Theodória	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Marcus, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	33375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Bálint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendél, Valéria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	35277	Hugó, Ilsa	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Lenác, Irén	12115	Miksa, Malvin	45662	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illes, Irma	45273	Mór, Margit	12306	Zoltán, Zsófia	65563
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Eva	16364	István, Jan a	27174	Orbán, Mártha	36784		
Dénes, Eve in	92157	Izida, Johanna	53077	Oszkár, Mátild	67197		

Cel mai mare eventual câștig e: **1.000.000** de coroane.

Mai departe premiu 600.000 cor. un câștig de 400.000, 1 de 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

¹/₈ los orig. fl. — .75 sau 1.50 cor. | ¹/₄ los orig. fl. 1.50 sau 3.— cor.

¹/₂ " " " 3.— " 6.— " | " " " 6.— " 12.— "

Losurile se trimit cu rambursă, ori după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectul ofictos gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, ori mai târziu.

Până în 22 octombrie a. c.

(1-6).

a trimite la noi cu încredere, fiind-că numerii norocoși se trec iute.

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

TÖRÖK A. és TSA

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46 a. I. Filială: Váci-körut 4 a. II. Filială: Muzeum-körut 11 a. III. Filială: Erzsébet-körut 54 a.